

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Ivris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

5 de Legibus militaribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

nondum erant scripti inter fortissimos milites, leg. ex eo, de testa. milit. in P. & ideo postremum locum in scholis militariibus tenebant, l. fin. de tyronib. lib. 2. C. In statutis militum ordinis sancti Iohannis Hierosolymitani, tit. 16. de ver. sign. c. 13. inter milites eius ordinis, filii Arnaldi dicebantur tyrones, qui noue ordinem professi essent si uenissent ex Christianis circa mare nati in terram sanctam: qui uero nati fuissent in terra sancta, & essent nuper ordinem professi dicebantur Polani.

23 ¶ Romanis ¶ veterani erant, quia militia immunes erant, postquam per viginti annos militassent, ut ait Suidas, in uel bo. Cum his milites facit Iulius Cæsar veteres, quos distinguit a modo consecratis, & ab imperitis rei militaris, quos tyrones dicimus lib. 6. Comment. belli Gall. Alii uoluntarii, alii inuiti.

24 ¶ Er ¶ uoluntarii uolones dicti etiam sunt Gallis, aduenturiers, 25 ¶ Soldats de bonne voye. ¶ Milites, ¶ antequam sacramentum præstarent, primum euocabantur, postea addebantur, & demum sacramento adigebantur. Euocare erat, ad diuersa loca diuersos cogere exercitus, & delectu habito scribere exercitum, inuuit Linius, lib. 2. decadis 3. ut euocatio equestris est computatio in numerum equitum. Addicti milites, qui inclinante imperio tyrones nuncupati sunt. Sic intelligendus locus Liiui, merces seditionis, inquit, proposita, confestim seditionem exerunt. Nam & addebantur multi, & ad Prænestinam bellum, nouas legiones scribendos patres censent. Hinc inclinante imperio, tyronica cogere dicitur, ut apud Ammianum Marcellinum lib. 9. Ceterum post electionem fiebat in ordines distinctio, inauguratio militum, & stipendorum assignatio.

26 ¶ Rursum ¶ militum sunt alii, qui perstant in officio, alii qui desistunt, ut emansores, desertores, perfugæ. Erant duplicarii, quibus ob uirtutem ut duplicia cibaria daretur institutum, teste Varone, lib. 4. de ling. Latina. Alii uere milites nostri: alii hostes, prædones, latrones, lartunculi, perduelles, proditores. Alii triumphis, & uictoriis, & muneribus, quibus a principe uel ciuibus distincti, ut torquati.

27 ¶ Donabantur ¶ milites corniculis argenteis, in signum strenuitatis, uide corniculati. Item torquibus aureis, & cingulo, & baltheo ob egregia facta, quæ ornamenta hodie uerba sunt in calcaria, & auri præcincturam. Hinc cingulo donari dicimus, more prætoris, gladio percussit, & auratum fieri equitem, & illustri cinguli dignitate præcingi, ut apud Cassiodorum legimus, lib. 3. Variarum, ad Colossum comitem. Plinius donatos etiam strenuos tradit, lib. 7. cap. 28. hastis puris, phaleris torquibus, armillis, coronis, cinctis, aureis muralibus gemmineis præstantissimis, & aliis, de quib. abunde idem Plinius, lib. 2. c. 3. 4. 5. & lib. 33. ca. 2.

De Sacramento militari, & missione a militia. Cap. 4.

- 1 Sacramentum militare duplex.
- 2 Iuramentum militare fiebat duci pollicibus eleuatis, gladiis strictis, cernicibus admotis.
- 3 Auctoramentum militare quid. eod.
- 4 Iuramentum militis formale. eod.
- 5 Missio a militia tres species, explicata quæ honesta.
- 6 Veterani 20. ann. militauerant. eod.
- 7 Vacatio militis ex privilegio data temporalis.
- 8 Veterani agris donabantur.
- 9 Missio causaria quæ.
- 10 Causarii milites. eod.
- 11 Missio ignominiosa.
- 12 Sacramento solui qui milites dicantur. eod.
- 13 Exautorati milites qui dicantur. eod.

1 Sacramentum ¶ militare seu iuramentum duplex. Alterum est, quod præfides & milites limitanei in inauguratione & singulis annis, Calendis Ianuarii dicebant: idque proprie sacramentum nominatur de hoc iuramento Suetonius, in Galba, & Cor. Tacit. in 1. & 18. Alterum, quo milites duci suo obstringebantur, omnia se strenue facturos quæ præcepisset, neque deserturos eum militiamque illius, iurantes. ¶ Idque ¶ non solum pollicibus eleuatis fiebat, uerum etiam strictis gladiis, cernicibusq; admotis perficitur, de hoc sacramento Linius, in 2. & 5. decad. 3. & lib. 7. de ca. 1. Polyb. in castramentis. Re. Veget. 2. de re milit. Nonius Marcell. lib. 21. Sacramento autem exhibitorebeauctoramentum, id est, militandi in militia legiuritat. Cum dicitur, inquit Gellius, lib. 16. c. 4. antequam fieret, & milites scriberentur, in iurandis eorum adigebat in hac uerba, si magistra, C. Le-

li. ¶ filii consulis, L. Corn. P. filii Cass. in exercitu, decemq; millia passuum prope fuerunt non facies dolo malo solus, nec cum pluribus. &c. Additq; Militibus autem scriptis dies præfinitur, quo die adessent, & ut citati Cass. responderent: deinde ita concipiebatur iurandam, ut adessent bis additis exceptionibus, nisi hanc uice, quæ causilla erit, funus familiare, ferie uindemiales, calendeque. &c. ¶ Huic ¶ sacramento connexa missio a militia tractatio, quæ triplex erat, honesta, causaria, & ignominiosa, l. milites 13. §. missio, de re milit. in P. l. 2. §. ignominia, de iis qui notant. infam. lib. 3. tit. 2. Sacramento soluebantur in honesta missione: & in inhonesta aliquando, l. miles, ad l. Iul. de adul. P. sed ut plerumq; pro honesta: sacramento remonebantur in causaria: sacramento abiiciebantur in ignominiosa, ut hæc exemplis illustrant Wolphangus Lazius, lib. 4. comment. reipub. Rom. ca. 7. Missio honesta fiebat, uel finito bello dimisso milite, accepto diplomate a duce suo, uel non finito, si annos stipendiorum quis compleuisset ita emeritis stipendiis dimissione facta, Linius, lib. 9. de ca. 4. Martian. in l. milites, §. missio, & d. §. ignominia. Anni porro viginti erant, per quos, antequam veterani dicerentur, & honestaria militia solui, oportuerat in legione uel vexillatione militasse: & tunc decursis omnibus stipendiis, & uacationem a ciuilibus habebant muneribus & honoribus, & priuilegia veterani, l. pen. & l. fin. de iis qui non implet. stipen. sacramento soluti sunt, lib. 10. C. tit. 5. 4. l. uiginti, de re milit. lib. 12. C. l. 1. de excusatio. veteran. lib. 5. tit. 6. 5. istud dicitur dimissi eum honore, quibus ætas, & iusta stipendia dicitur adesse apud Cornelium Tacitum, lib. 20. Annal. ¶ Dabantur ¶ & militibus honestissimis uacatio militia, ante illud tempus uiginti annorum a principe ex priuilegio, d. §. ignominia, ut plerumque per quinquennium, apud Linium, lib. 3. decad. 3. Data & anni Q. Fabio & Q. Fulvio. CC. Linius lib. 9. decad. 3. Dabantur & ex gratia uacationes centurionibus, quas remitti flagitatum fuit sub Nerone, Corn. Tacit. lib. 18. Sicuti & statutum sub Theodosio, ne quis uacationem obtineret a principe temporalem, nisi ex iustis causis, illique probatis, L. uic. de iis qui a principe uacat. acceper. lib. 10. C. tit. 4. 4. Quæ differebat idcirco a veteranorum uacatione: quia illa temporalis & sine priuilegiis veterani, & ista perpetua & cum priuilegiis, l. 2. de iis qui non implet. stipen. sacram. soluti sunt lib. 10. C. tit. 5. 4. de priuileg. veteran. in P. ¶ Idcirco & ¶ veterani uide donati in colonias mittebantur, ut pro nauarum opera tot annos reipublice agros acciperent, ut meminere Linius lib. 2. decad. 5. in oratio. M. Popili centurionis. & Tacitus Corneus in 2. sub finem.

¶ Causaria missio est ¶ quæ propter ualeitudinem corporis, uel agridudinem animi militia soluebat, quod quis ideo minus idoneus militiae renuntiauerat, l. 2. §. ignominia, de iis qui notant. infam. P. l. milites. §. missio, de re milit. P. ut ob profectæ ætatis seniam, ob quod est & causaria honesta missio. l. penul. de iis qui non implet. stipen. sacram. soluti sunt, lib. 10. C. Et sic de similibus, uide & milites causarii apud Lium, lib. 6. decad. 2. & Corn. Tacitum in oratio. Drusi ad tumultuarias Illyrici legiones.

¶ Ignominiosa ¶ missio est, cum quis propter delictum sacramento soluitur, d. l. 2. §. ignominia, & d. l. milites, §. missio, at proprie soluebantur sacramento veterani, exautorabantur autem puniendi, ut apud Ammianum Marcellinum lib. 24. Exautorare est, insignia militaria detrahere, d. l. 2. §. ignominia. Sic enim & omnia priuilegia militaria una adimuntur, & ignominia notantur, d. §. ignominia, l. testamenta, de militar. testa. in P. l. relegatorum. §. fin. de inter. & releg. in P. l. 1. de iis qui non implet. stip. sacra. soluti sunt, lib. 10. C. exautorati.

De Legibus militaribus. Cap. 5.

- 1 Militarium legum in tria capita digestio.
- 2 Armorum cura imposta militibus, & 3. 4. 5. 6.
- 3 Arma in bello amittere uel alienare, militi capitale. eod.
- 4 Clypei sui, num saluus esset, Epaminonda lethaliter uulnerati cura.
- 5. 6. 7. Gladium conseruare in bello & extra bellum, militibus bonis commendatum ualde.
- 7 Gladium in palatio principis de ferro prohibitum.
- 8 Arma de ferre & habere priuatis prohibitum.
- 9 Senatus armorum tractandorum facultatem concessit.

Disciplina ¶ militaris suas leges habet paulo diuersas a communibus, eum & priuilegia multa sint huic concessa, præter & contra iuris communis dispositionem. Has in tria capita distulimus ratione rerum, personarum, officii, & modi militan-

